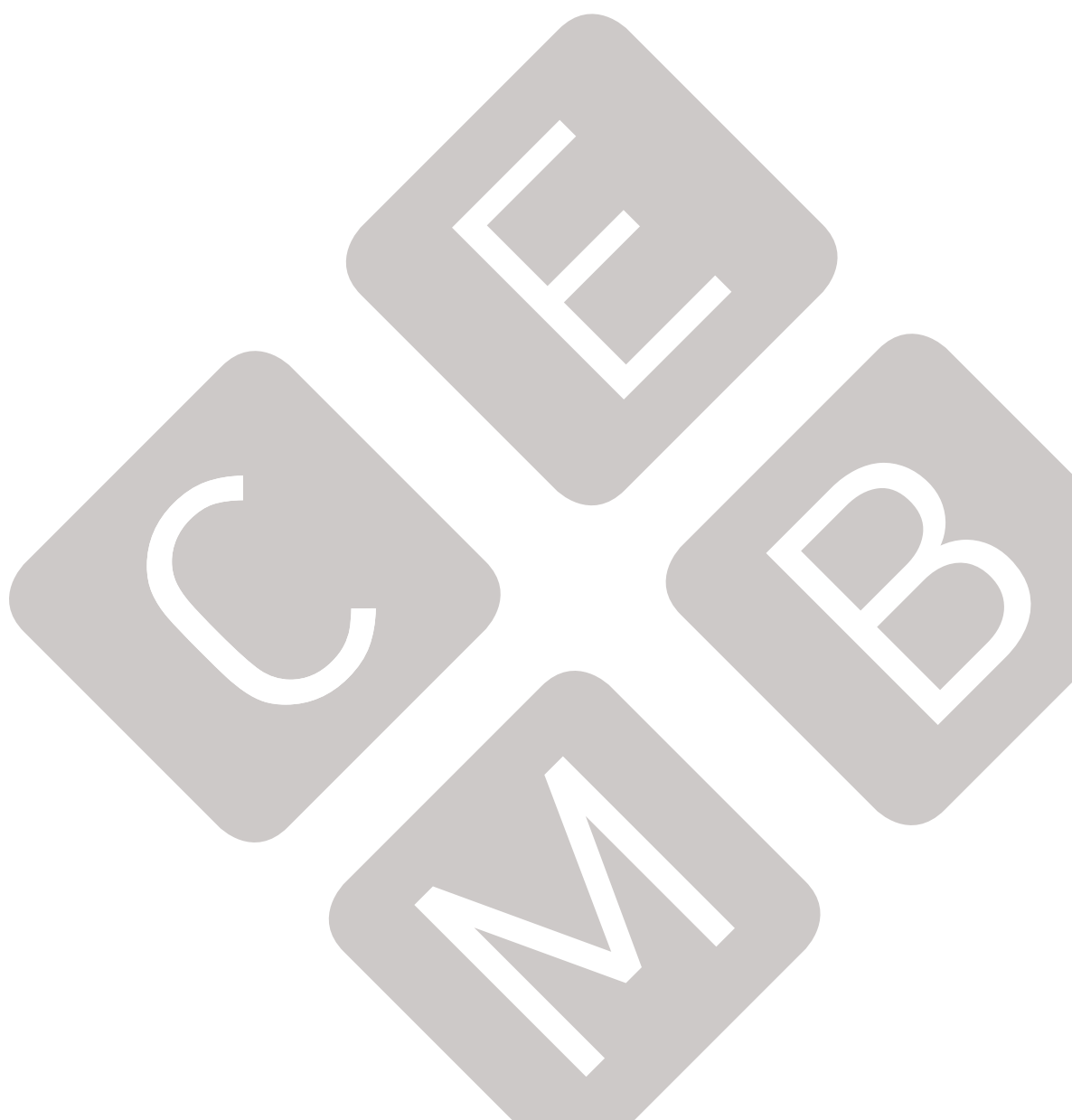

COMISSIÓ DE TREBALL SOBRE EDUCACIÓ ACTIVA PER L'EMERGÈNCIA CLIMÀTICA

Consell Educatiu Municipal de Barcelona
Juny del 2023

Edita:

Àrea de Cultura, Educació, Esports i Cicles de Vida
Ajuntament de Barcelona

Autoria:

Consell Educatiu Municipal de Barcelona

Juny del 2023

barcelona.cat/educacio

barcelona.cat/consellescolarmunicipal

Índex

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. El Consell Educatiu Municipal de Barcelona	4
1.2. El punt de partida	6
2. ESTAT DE LA QÜESTIÓ	8
2.1 Estratègia bressols pel clima	10
2.2 Els efectes del canvi climàtic a la ciutat de barcelona	13
2.3 Programa de confort ambiental dels centres educatius públics de barcelona	16
3. CONCLUSIONS	18
3.1. Propostes	20

1.1. El Consell Educatiu Municipal de Barcelona

El Consell Educatiu Municipal de Barcelona (d'ara endavant, CEMB) és l'òrgan de participació ciutadana en l'àmbit de l'educació i representa la comunitat educativa de la ciutat de Barcelona.

El CEMB té una funció assessora i pot elevar informes i propostes a les institucions educatives i al municipi. El CEMB és també consultat per l'Administració educativa de la Generalitat de Catalunya, pel Consorci d'Educació i per l'Ajuntament de Barcelona.

Les comissions són els òrgans bàsics de treball del CEMB.

La **Comissió de Treball sobre Educació activa per l'emergència climàtica** està formada per diferents professionals de tota la comunitat educativa que s'hi veu representada.

Han format part de la Comissió de Treball sobre Educació activa per l'emergència climàtica les persones següents:

- Agustí Ten, *famílies de concertada* (presideix la comissió)
- Daniel Albors, PIMEC
- Ana Bayó, *EBM Albí*
- Pilar Buil, *PAS de concertada*
- Àngel Domingo, *Associació de Mestres Rosa Sensat*
- Lidón Gasull, *aFFaC*
- Susana Navarro, *Consorci d'Educació de Barcelona*
- Eulàlia Ramons, *IMEB*
- Joan Sabidó, *Coordinadora AAVV Districte Eixample - Entitats (CEMD Eixample)*
- Vicent Sanz, *Consell Escolar de Catalunya*
- Marta Carranza, *secretària del CEMB*

- Sílvia Luque, *tècnica del CEMB*
- Lluís Bages, *tècnic de la Fundació Ferrer i Guàrdia*
- Joan Mogas, *tècnic de la Fundació Ferrer i Guàrdia*

Amb la finalitat d'orientar el debat i les propostes generades en aquesta comissió de treball, s'ha comptat amb el suport de persones expertes en l'àmbit mitjançant presentacions temàtiques i participant en l'espai de debat. A continuació es detalla la relació de persones expertes participants, així com el títol de les seves intervencions:

- Teresa Franquesa, *doctora en Ciències Biològiques, i Andreu Escrivà, ambientòleg i consultor en sostenibilitat. "Educació activa i emergència climàtica". Conferència en el marc del cicle de debats*
- Alícia Aguilera, *directora de centres educatius municipals de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB). "Estratègia Bressols pel Clima".*
- Jaume Barnada, *Gerència de l'Arquitecte en Cap de l'Ajuntament de Barcelona. "Adaptant les escoles als efectes del canvi climàtic".*
- Antoni Garcia, *director d'Equipaments Educatius del Consorci d'Educació de Barcelona. "Programa de confort ambiental dels centres educatius públics de Barcelona"*

1.2. El punt de partida

El 15 de gener del 2020 l'**Ajuntament de Barcelona va declarar la ciutat en situació d'emergència climàtica** per alertar sobre la situació i posar esforços, inversions i estratègies per tal de mitigar els impactes del canvi climàtic.

Tal com alerta el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic de les Nacions Unides (IPCC), **molts dels impactes de la crisi climàtica ja són irreversibles en l'actualitat**. Gran part d'aquests impactes ja es fan evidentment notables avui dia, en alguns casos abans del que s'havia previst, i afecten el nostre dia a dia i, d'ara endavant, la resta de les nostres vides.

Si entenem l'educació com una de les palanques per transformar la nostra relació amb l'entorn i la natura, veiem que juga un **paper fonamental en la lluita contra l'emergència climàtica**. L'educació esdevé una **eina essencial per sensibilitzar sobre els efectes del canvi climàtic i promoure una consciència ambiental**.

Més enllà del seu rol en la conscienciació, els centres educatius han de **prendre mesures per fer front a l'augment de les temperatures i adaptar-se a les condicions canviants**. Les onades de calor viscudes en els darrers anys, així com l'avançament del curs escolar, fan evident la necessitat d'adaptar les aules per mitigar els efectes de les altes temperatures en els infants i adolescents.

Davant d'aquesta preocupació, els membres de la Comissió sobre Educació activa per l'emergència climàtica van acordar centrar el grup de treball a conèixer i analitzar **què es pot fer per adaptar els centres educatius als efectes del canvi climàtic**.

A continuació s'exposen les principals qüestions debatudes en les diferents sessions de la Comissió de Treball, i posteriorment se centra l'atenció en les propostes concretes que se'n deriven.

El paper de l'educació davant l'emergència climàtica va ser l'eix que va orientar el segon debat del cicle "En clau d'educació", celebrat el 14 de febrer a l'auditori del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). La sessió va consistir en un diàleg entre Teresa Franquesa, doctora en Ciències Biològiques i educadora ambiental, i Andreu Escrivà, ambientòleg i consultor en sostenibilitat.

El diàleg va iniciar-se constatant que el coneixement de la ciutadania sobre el canvi climàtic és avui dia encara molt precari, ja que en general **la població no és conscient de fins a quin punt aquest fet l'afecta i l'afectarà**. Per això es considera que cal fer entendre que no és un fenomen que vindrà, sinó que ja és present en el nostre dia a dia i ho està sent més ràpid del que estava previst, tal com s'ha demostrat l'any 2022 amb les onades de calor de rècord a Europa.

En aquest sentit, **l'educació té un rol molt important com a eina capaç de col·laborar en el canvi cultural que cal afrontar**, però es va destacar que no pot ser l'únic instrument per encarar aquesta problemàtica i que necessita estar acompanyat de canvis polítics, tecnològics i socials i, sobretot, de recursos, reconeixement i complicitats.

Tant Franquesa com Escrivà van estar d'acord en el fet que l'educació ha d'anar més enllà d'oferir coneixements i **promoure canvis de comportament per a l'adaptació a l'emergència climàtica**. I és que cal també facilitar el desenvolupament del potencial de les persones i que puguin pensar críticament perquè siguin les protagonistes del canvi i prenguin decisions adequades davant d'aquest fenomen.

Dit en altres paraules, que l'educació no sigui només instrumental, centrada a transmetre un llistat de recomanacions i bons hàbits preestablerts, sinó que sigui també emancipadora i es basi en **l'aprenentatge d'unes capacitats que dotin la persona d'un pensament autònom i d'una motivació i coratge per passar a l'acció i dur a terme transformacions profundes**.

Ambdós ponents van emfatitzar que el marc idoni per al desplegament d'aquesta acció és el col·lectiu, i van demanar desfer-se dels discursos d'ecoangoixa que fixen les responsabilitats de la lluita contra l'emergència climàtica en l'acció individual.

Per això al llarg del diàleg es va afirmar que cal oferir una acció educativa amb un enfocament integral, que superi la docència —que no es quedi simplement amb el fet d'afegir una assignatura al currículum— i que tingui a veure amb la governança, la presa de decisions o la gestió dels recursos. És a dir, **que es reconegui el valor educatiu que tenen accions com transformar el pati, canviar el menú del menjador o el treball amb les famílies**, entre altres qüestions.

Els dos experts van valorar que segueixen aquesta línia les accions recollides en l'estratègia "Bressols pel clima" i van encoratjar a explorar noves propostes, ja que consideren que **els centres educatius són el marc ideal en el qual es poden assajar solucions col·lectives**, possibilitar així la participació de tothom i facilitar un acompanyament per entendre la complexitat dels processos de transformació reals.

2.1. Estratègia bressols pel clima

En la situació actual d'emergència climàtica no es pot obviar **el paper clau de les escoles bressol davant els reptes socials i ambientals d'un futur que ja és present**. Les escoles bressol municipals, com a servei i equipament públic i com a comunitats educatives que són, volen ser una part de la solució i responsables de les transformacions, per **fer possible una ciutat més verda, sostenible i compromesa amb la justícia climàtica**, i posar les vides de la petita infància al centre.

Fins ara cada bressol **ha actuat de manera més aviat aïllada**, fent tot allò que tenia al seu abast per millorar la gestió ambiental dels seus espais. Ara es tracta de fer-ho de manera coordinada, replicant experiències, compartint bones pràctiques, transferint coneixement i amb **un full de ruta comú que defineixi quin ha de ser el paper d'aquests serveis públics i dels equipaments on es troben, així com de la seva comunitat davant l'emergència climàtica**. Aquest full de ruta és l'Estratègia de les escoles bressol municipals per a la justícia climàtica, anomenada **"Bressols pel clima"**, que s'ha aprovat a principis del 2023.

L'objectiu és **impulsar canvis a totes i cadascuna de les més de 100 escoles bressol de la xarxa municipal, amb la complicitat de tota la comunitat educativa**. Així, doncs, com a missió, l'estratègia planteja el següent:

1. **Visibilitzar la petita infància, vetllant pel seu dret a un entorn saludable i jugable present i futur**. Des de la Xarxa d'Escoles Bressol Municipals, com a serveis públics compromesos en la cura de la petita infància, de la ciutat i del planeta, es vol reforçar l'enfocament dels drets de la infància en el marc de les estratègies climàtiques i de sostenibilitat de Barcelona.
2. **Impulsar canvis i compromisos concrets i estructurals de manera sistèmica, com a xarxa, a partir de canvis en totes i cadascuna de les escoles bressol**. Es volen promoure canvis i compromisos a curt, mitjà i llarg termini, amb una visió i un full de ruta compartits i dinàmics, que reforcin transformacions potents, partint del reconeixement de la interdependència, especialment de la petita infància.
3. **Reduir els impactes ambientals negatius i la petjada ecològica de les escoles bressol**. La comunitat educativa, formada per més de 25.000 persones, entre infants, professionals i les seves famílies i amb més de 100 escoles, es proposa analitzar quins són els seus impactes negatius i mitigar-los.

El full de ruta concreta un total de 47 actuacions que aborden l'emergència climàtica des de sis eixos diferents:

1. **Natura. Patis verds i oberts i cobertes verdes.** Les escoles bressol tenen espais verds propis que poden esdevenir elements vertebradors i connectors del verd urbà existent. Aquest eix preveu renaturalitzar els patis de les escoles bressol plantant-hi arbres i altres plantes, i obrir-los al conjunt de la ciutadania, consolidant així el programa "Patis oberts al barri". A més, s'habilitarà un nou servei itinerant de jardineria, amb empreses d'economia social i solidària per garantir la cura del verd durant tot l'any, i es complementarà el que ja fan les comunitats educatives de les bressol.

També preveu explorar el camp de les cobertes verdes. Actualment no hi ha cap bressol municipal amb coberta verda. Amb tot, s'han identificat cobertes que es podrien naturalitzar, com la de la futura EBM Pere Calafell, que obrirà el pròxim curs 2023-2024, i que ara es troba en construcció.

2. **Energia. Transició energètica amb bressols consumidores i generadores d'energia.** Actualment algunes de les escoles bressol municipals ja disposen d'instal·lacions d'energia renovable o bé tenen contracte amb l'empresa pública Barcelona Energia. En concret, existeixen 58 instal·lacions solars tèrmiques, 4 bressols amb plaques fotovoltaïques i 83 escoles bressol tenen contracte amb l'empresa pública Barcelona Energia. Ara bé, les actuacions en aquest àmbit preveuen incrementar progressivament les instal·lacions de generació d'energia renovable als equipaments de les bressols, i alhora impulsar la creació de comunitats energètiques a les escoles bressol prioritant els edificis compartits amb l'IMHAB. En aquests moments ja s'està treballant per crear-ne en les bressols que obriran properament als barris de Trinitat Nova, Sant Andreu i La Marina del Prat Vermell.

3. **Temperatura. Confort tèrmic i refugis climàtics.** Avui en dia cap escola bressol municipal forma part de la xarxa de refugis climàtics de la ciutat. Però l'estratègia "Bressols pel clima" estudiarà quines escoles, i quins dels seus patis, podrien incorporar-se a aquesta xarxa tenint en compte la idoneïtat geogràfica i per a la infància. Està previst que l'estiu vinent s'incorporin a la xarxa de refugis climàtics els primers cinc patis de bressol. Aquest eix també aborda la qüestió del confort tèrmic de les escoles i la necessitat de fer un bon manteniment dels equips de climatització, i si cal, millorar l'eficiència energètica dels equipaments educatius.

4. **Residus. Reducció, reutilització i reciclatge.** Quatre de cada deu escoles bressol participen o organitzen algun tipus de mercat d'intercanvi de roba, joguines i utensilis diversos de criança; una iniciativa que contribueix a la reducció del consum i que té un fort component didàctic relacionat amb la reutilització i la reducció de residus. L'estratègia "Bressols pel clima" vol estendre i sistematitzar aquestes experiències existents.
5. **Alimentació. Menjar sostenible i saludable.** La xarxa de bressol vol consolidar la seva aposta pels aliments de proximitat i ecològics que actualment ja està en un 90% dels productes dels menús. En aquest eix les actuacions previstes estan orientades a millorar alguns aspectes com incrementar la presència de proteïnes vegetals en els menús, oferir a les famílies recomanacions sobre menús sostenibles, evitar el malbaratament alimentari o establir relació directa amb els compostadors del barri per fer arribar les restes de menjar per generar compost. També es treballarà per reduir el malbaratament alimentari, seguint les indicacions tècniques de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.
6. **Educació. Sensibilització ambiental i hàbits sostenibles.** Actualment 27 escoles bressol municipals formen part de la xarxa Escoles + Sostenibles i Compromís per la justícia climàtica. L'objectiu de l'estratègia "Bressols pel clima" és incorporar totes les escoles bressol a aquesta xarxa, amb accions concretes dins dels seus projectes educatius. També es dissenyaran formacions climàtiques i ambientals adreçades als equips educatius i les direccions de les escoles, i es garantirà que totes les escoles bressol tinguin pàrquing de bicicletes grans i petites, i de patinets, per facilitar-ne l'ús a les famílies.

2.2. Els efectes del canvi climàtic a la ciutat de Barcelona

Les ciutats tendeixen a tenir unes temperatures més elevades que les zones menys urbanitzades, especialment durant la nit. **Aquesta diferència de temperatura és el que s'anomena efecte illa de calor.**

Els edificis i carrers alteren les condicions de temperatura, radiació, humitat i propietats aerodinàmiques de la superfície, ja que els materials de construcció tenen unes propietats tèrmiques i radiatives que absorbeixen i emmagatzemen energia tèrmica que posteriorment es va alliberant a l'atmosfera.

El resultat és que les zones urbanes a la nit es refreden a un ritme molt més lent que les zones menys urbanitzades. **La majoria de ciutats tenen una temperatura d'uns 2 °C més que les zones rurals**, i les zones d'alta densitat poden arribar a ser de 5°C a 7 °C més càlides. Les grans ciutats són els entorns amb més probabilitat d'ocurrència d'aquest fenomen, afavorit per l'acumulació de materials propensos a captar i alliberar grans quantitats de calor.

A la ciutat de Barcelona aquest fenomen es dona sobretot al centre de la ciutat, **amb temperatures fins a 4 °C superiors en els mesos d'estiu**. El canvi climàtic intensifica l'efecte illa de calor, ja que augmenta l'exposició a episodis de temperatures elevades i onades de calor, i n'agreuja les conseqüències.

La calor excessiva i sostinguda comporta un augment de la mortalitat i la morbiditat, especialment en els grups en situació de més vulnerabilitat, com les persones grans, els nadons, les persones amb discapacitat física o intel·lectual que tenen limitada la mobilitat i l'autocura, les persones amb patologies cròniques, les que prenen medicació que actua sobre el sistema nerviós central i les que viuen en condicions socials precàries. S'estima que l'any 2022 van morir a Europa **15.000 persones en situació de vulnerabilitat per efectes de la calor**.

Segons la diagnosi del Pla Clima de l'Ajuntament de Barcelona, els valors de temperatura diürnes més elevats se situen al districte de les Corts, Esquerra de l'Eixample, Nou Barris i Ciutat Vella. Per contra, les zones amb temperatures menys elevades es troben a la zona del litoral concretament a la Barceloneta i el Poble Nou, per l'efecte termoregulador del mar.

Però no només cal fixar-se en els valors de les temperatures, sinó que cal tenir en compte altres factors, com ara la manca d'elements de verd, un fet que augmenta els efectes negatius de la calor, sobretot per a les persones més vulnerables. **La distribució de la vegetació a la ciutat és força desigual**, amb barris que tenen només un 0,1% i un 1% de m² de verd per habitant.

Per tenir els diferents elements en compte s'ha analitzat **la vulnerabilitat de la ciutat a les altes temperatures associada a diversos paràmetres de risc** (la manca de vegetació, el comportament energètic dels edificis en funció de la seva demanda de fred i la població de més de 75 anys). Les zones més vulnerables considerant aquests paràmetres es concentren a barris més propers al sector Besòs, part d'Horta i gran part del districte de Sants-Montjuïc.

Si l'efecte de l'augment de la temperatura, que afecta de forma diferent els barris de la ciutat, es relaciona amb la vulnerabilitat associada als paràmetres de risc, s'obté un mapa de les zones on és més prioritari actuar, ja que els efectes sobre la població presenten més intensitat. Segons el mapa, **les zones de la ciutat on més afectarien les onades de calor serien al districte de Nou Barris i algunes zones dels districtes de Sants-Montjuïc, les Corts i l'Eixample**.

Per contra, les zones **on els efectes serien menys intensos** són les que formen una franja central que inclou **els districtes de Sarrià - Sant Gervasi, la zona dreta del districte de l'Eixample i el districte de Sant Martí**.

Per fer front a aquesta situació es va aprovar el **Pla Clima de Barcelona**, un pla transversal que recull 242 accions fins al 2030. Tal com s'explicita en el document, s'actua en quatre àmbits diferents:

- **Mitigació:** S'impulsen accions per fomentar l'estalvi, incrementar l'eficiència energètica, la rehabilitació dels edificis i assolir més producció d'energia renovable i local. També s'impulsa una mobilitat més sostenible, en què la prioritat sigui per als vianants, les bicicletes i el transport públic.
- **Adaptació:** Es disposa de plans d'emergències per onada de calor o sequera, s'estalvia aigua, s'utilitzen recursos hídrics alternatius, es planten més arbres a la ciutat i s'incrementen els espais verds perquè produeixin més ombra i frescor.

- **Justícia climàtica:** Es treballa per reduir la pobresa energètica i l'accés a l'energia, amb especial atenció als col·lectius més vulnerables mitjançant polítiques combinades d'accés a instal·lacions d'autogeneració, millores en les condicions de l'habitatge, assessorament energètic i en les millors condicions de qualitat, sostenibilitat i costos. També per l'equitat, per la seguretat alimentària i per fomentar nous estils de vida vinculats a noves formes de consum, com per exemple l'economia circular.
- **Impuls a l'acció ciutadana:** Promoure l'acció ciutadana a través del Compromís de Barcelona pel clima i altres projectes de cocreació.

2.3. Programa de confort ambiental dels centres educatius públics de Barcelona

En els darrers cursos escolars, les afectacions als centres educatius per temperatures elevades han estat rellevants, amb onades de calor el 2017, el 2019 i el 2022. S'observa una tendència a **l'ampliació del període de les temperatures estiuenques als mesos de primavera i de tardor**, fet que acaba provocant que els mesos de fred i de calor tendeixin a igualar-se (4 + 4 mesos). En aquesta línia, la durada dels dies amb temperatures molt altes també s'està incrementant, amb puntes d'altres temperatures cada vegada més elevades.

Fruit d'aquestes circumstàncies, el volum de comunicacions d'incidències presentades pel conjunt de la comunitat educativa ha estat molt més elevat de l'habitual, amb **33 incidències presentades el 2022**.

Per fer front a la situació s'ha elaborat el **Programa de confort ambiental dels centres educatius públics de Barcelona**. El document s'emmarca dins l'estructura del Pla d'eficiència energètica dels centres educatius de Barcelona, en vigor al Consorci d'Educació de Barcelona des del 2016, i disposa d'una **inversió anual mitjana per als temes relacionats amb el confort ambiental de 2,5 milions d'euros**, a banda de les actuacions específiques dels centres.

Des del 2016, s'han fet **917 actuacions de millora**. D'aquestes accions, 355 estan vinculades a la millora energètica i el confort ambiental: s'han instal·lat 36 plaques d'instal·lacions fotovoltaïques (amb una previsió d'instal·lar-ne anualment unes 10), i s'han habilitat 199 centres amb control remot de les instal·lacions i 32 centres amb sensors ambientals instal·lats.

De cara a les actuacions del 2023, s'han tingut en compte diferents paràmetres (tipologia d'edifici, altitud topogràfica, orientació de l'aulari, certificació energètica de l'edifici, nivells de contaminació ambiental de l'entorn i nivells de contaminació sonora de l'entorn) per classificar els 234 centres educatius públics d'ensenyaments obligatoris de la ciutat en **cinc categories, en funció de l'impacte que poden tenir per les altes temperatures que es preveuen aquest estiu**. Aquest grau d'impacte està condicionat per les característiques tècniques del centre, les condicions ambientals exteriors i també per les actuacions tècniques ja dutes a terme o no en cada espai.

D'aquesta manera, 26 centres es consideren de màxim impacte, 45 d'alt impacte, 107 d'impacte moderat, 40 de baix impacte i 16 sense impacte. Com més intens sigui l'impacte, més alt serà el nivell d'actuació, seguint el procés d'intervenció seqüencial següent:

- **Nivell 1 - Mesures mitigadores bàsiques.** Accions informatives, guia de bones pràctiques del CEB i del Departament d'Educació i gestió correcta de l'equipament: campanya de ventilació nocturna, proteccions solars, etc.
- **Nivell 2 - Sistemes passius.** Instal·lació de vinils, lames de protecció solar, ventilació creuada natural, renovació de fusteries exteriors i envidrats, aïllament tèrmic en cobertes i façanes, tendals umbracle, instal·lació de fonts i punts d'aigua, etc.
- **Nivell 3 - Sistemes actius de baix impacte (BI).** Instal·lació de ventiladors portàtils (672 instal·lats el 2022), ventiladors de sostre, sistemes de renovació forçada d'aire, climatització d'espais comuns específics, etc.
- **Nivell 4 - Sistemes actius renovables i domotitzats (ACS).** Instal·lacions integrals de condicionament natural de l'aire (fred i calor) amb energies renovables (plaques fotovoltaïques) i amb intensitat progressiva i regulada (sensorització i telecontrol) per als edificis educatius.

Cal destacar que aquest any s'ha ampliat la dotació que es dedica anualment dels 2,5 milions habituals als 3,5 milions per poder donar una resposta més contundent. A això s'hi ha d'afegir les dotacions de les actuacions individuals que arriben a través de Pla de Barris, Fons React, etc.

L'emergència climàtica **ja és avui dia una realitat tangible i no només una preocupació futura**. Els impactes del canvi climàtic, sobretot pel que fa a l'augment de les temperatures, es manifesten cada vegada amb més intensitat i freqüència en la nostra vida diària. Aquests efectes han arribat abans i de forma més notable del que s'havia previst inicialment, posant en risc la nostra salut, especialment de les persones en una situació més acusada de vulnerabilitat, i el benestar de les generacions futures.

Per això resulta necessari un esforç col·lectiu per abordar aquesta crisi des de tots els àmbits i sectors de la societat. En el cas que ens ocupa, l'educació, té un rol molt important com a **eina de sensibilització i de foment de la consciència crítica per tal d'inspirar accions i promoure la responsabilitat individual i col·lectiva** davant dels reptes que planteja l'emergència climàtica.

No hi ha dubte que és a través de l'educació que es pot **conscienciar sobre la magnitud del fenomen, promoure canvis de comportament per a l'adaptació i cridar a l'acció en la lluita contra el canvi climàtic**. Amb l'educació es poden forjar generacions futures més compromeses i capacitades per abordar aquest desafiament global.

Al mateix temps que es treballa per desplegar aquest rol d'educació emancipadora, els centres educatius també han d'emprendre de manera urgent una de les conseqüències més directes del canvi climàtic: **les elevades temperatures que, a més, s'allarguen més enllà dels períodes estrictament estivals**.

Davant d'aquesta situació cada cop més preocupant, des de la Comissió d'Educació activa per a l'emergència climàtica s'ha volgut aprofundir en les diferents actuacions que tenen lloc en els equipaments educatius de la ciutat per tal de condicionar els centres i adaptar l'activitat acadèmica a les altes temperatures.

No obstant això, l'abordatge de l'emergència climàtica és molt més ampli que l'adequació i adaptació dels equipaments educatius. La complexitat i abast del fenomen i la diversitat de perspectives que cal desenvolupar no han pogut ser treballades amb la suficient profunditat en el marc de la Comissió de Treball.

Amb la feina feta durant aquest curs, i amb l'objectiu de fer front als múltiples reptes que planteja l'emergència climàtica per als centres educatius, tot seguit presentem una bateria de propostes específiques a partir de les aportacions generades en les diferents sessions de la Comissió de Treball.

3.1. Propostes

1. **Donar continuïtat a la Comissió durant el proper curs, reforçant vincles amb altres espais i agents de la ciutat que treballin en l'àmbit de la sostenibilitat i l'emergència climàtica.** Atesa la necessitat de continuar aprofundint en les diferents temàtiques en relació amb la crisi climàtica, es proposa donar continuïtat a la Comissió durant el proper curs i així poder analitzar i valorar altres elements vinculats a l'educació activa per l'emergència climàtica, com l'educació crítica, l'educació per la sostenibilitat, les escoles com a motors de transformació dels entorns i del model de ciutat o la ciutadania activa contra el canvi climàtic, entre altres possibles temes a definir en el marc de la Comissió. La continuïtat del grup de treball hauria d'anar lligada a la seva vinculació amb òrgans de l'Administració en general, de l'Administració educativa en particular, i d'altres espais participatius de ciutat que tinguin entre les seves línies d'actuació la sostenibilitat i l'acció contra l'emergència climàtica.
2. **Impulsar l'elaboració d'una estratègia per als centres educatius que en defineixi el rol davant de l'emergència climàtica.** De la mateixa manera que s'ha redactat el document "Bressols pel clima" per a les escoles bressol municipals, cal que s'elabori un full de ruta per al conjunt dels centres educatius de la ciutat que n'orienti les actuacions per abordar la crisi climàtica. El pla hauria d'incorporar un enfocament integral detallant criteris a seguir pel que fa a l'alimentació, la gestió de residus, l'energia o el confort tèrmic, entre altres àmbits temàtics. L'estratègia també hauria de tenir en compte les especificitats tècniques de cada centre, així com la viabilitat de les accions des d'un punt de vista temporal, planificant actuacions a curt, mitjà i llarg termini.
3. **Fomentar accions formatives i educatives dins la comunitat educativa perquè puguin sensibilitzar sobre l'emergència climàtica i promoure els canvis culturals necessaris per afrontar-la.** Resulta evident que cal realitzar canvis culturals per encarar de manera efectiva el desafiament global que representa l'emergència climàtica. El centre educatiu és l'espai

idoni per sensibilitzar sobre la magnitud del fenomen i fer pedagogia de bons hàbits ambientals i sostenibles. A partir de l'experiència de la xarxa Escoles + Sostenibles cal que en el full de ruta que es planteja en la proposta anterior es donin directrius clares i concises perquè tots els centres educatius posin l'èmfasi en aquesta perspectiva i impulsin actuacions per conscienciar el conjunt de la comunitat educativa, tenint en compte especialment les famílies.

4. **Continuar avançant en la naturalització d'equipaments educatius.** Per mitigar les altes temperatures i millorar la salut pública és indispensable augmentar el verd que hi ha a la ciutat, també en els centres educatius. Més enllà de la tasca realitzada per programes com el "Transformem els patis" o els Refugis Climàtics, el document estratègic per als centres educatius hauria d'incorporar també un seguit d'accions específiques per naturalitzar equipaments educatius, per exemple, amb la instal·lació de cobertes verdes allà on sigui possible.
5. **Millorar la informació del Programa de confort ambiental que es dona als centres.** Hi ha la sensació que el Programa de confort ambiental dels centres educatius públics de Barcelona no està suficientment ben explicat i que en molts casos la informació ha arribat als centres de forma distorsionada. S'hauria de millorar la comunicació d'aquest programa per tal que les direccions dels centres entenguin clarament el seu contingut i puguin transmetre'n la informació de manera precisa a la comunitat educativa.
6. **Traslladar el Programa de confort ambiental també als centres concertats per facilitar que implementin mesures alineades amb l'estratègia comuna de ciutat.** Es considera que el Programa de confort ambiental hauria de tenir en compte la totalitat de centres sostinguts amb fons públics de la ciutat. Per això es demana establir un assessorament específic per als centres de titularitat concertada amb l'objectiu de proporcionar-los l'anàlisi de la situació del seu equipament i els coneixements necessaris per implementar mesures de manera efectiva.

7. **Evitar tancar fonts d'aigua durant els períodes de sequera.** Tal com s'apunta des d'Ecologia Urbana, els beneficis de l'ús de l'aigua als patis escolars són superiors a la despesa d'aigua que suposa. Són beneficis no només educatius, sinó també pel que fa a l'adequació dels centres com a refugis climàtics. Per la qual cosa els centres educatius han de tenir clar que durant els possibles períodes de sequera a la ciutat en cap cas haurien de tancar fonts ni, en la mesura del possible, haurien de deixar de fer jocs aquàtics, actuant sempre amb responsabilitat per no malgastar aigua.

